

Према споразуму који су још пре 99 година потписали Владимир Лењин и Мустафа Кемал Ататурк, а који је и даље на снази, Турска би имала право да се укључи у сукоб у Кавказу у случају да азербејџанска аутономна република Нахчиван буде нападнута.

Совјетска Русија је 1921. године потписала споразум са турским националистима на челу са Ататурком. Након Москве, споразум са Турцима су склопиле три совјетске републике – Јерменија, Азербејџан и Грузија.

Захваљујући тим споразумима, у СССР-у су се појавиле две јединствене аутономне републике - Ацарска Аутономна Совјетска Социјалистичка Република (данас Ацарија) за грузинске муслимане и Нахчиванска Аутономна Совјетска Социјалистичка Република за Азербејџанце који су живели у југозападном Закавказју, на који је (као и на Нагорно-Карабах) такође претендовала Јерменија.

Најважнија одредница Споразума из Карса из 1921. године је то што Турска и Русија задржавају право да уведу војску у Аџарију и Нахчиван у случају војне инвазије других држава у те регионе. Анкара и Баку сматрају да је Споразум из Карса и даље важећи, јер је склопљен на период од 100 година. Према томе, Турска до 21. октобра 2021. године има право да уведе своју војску, ако закључи да аутономну републику, за чију безбедност она гарантује, угрожава Јерменија или нека друга земља.

Јерменија не претендује на враћање Нахчивана, као што је случај са Нагорно-Карабахом.

Подсетимо, Азербејџан је раније саопштио да су јерменске оружане снаге извршиле ракетни напад на територију регије Ордубад у Нахчиванској аутономној републици. Баку је тада подсетио да, према Уговору из Карса, Турска и Русија задржавају право да шаљу трупе у Аџару и Нахчиван, аутономије у Грузији, односно Азербејџану. Јерменија је одмах негирала наводе Бакуа, рекавши да је то „још једна лаж војно-политичког руководства Азербејџана с циљем ширена географије сукоба“.

Нахчиванска аутономна република је азербејџанска енклава у којој живи нешто више од 400.000 људи, смештена између Ирана и Јерменије. Поред тога, ова аутономна област има мали, али стратешки значајан део границе са Турском. Нахчиванску републику од Азербејџана дели Зангезур – појас јерменске територије ширине не више од 50 километара. Источније се налази "окупирани" Губадлински регион, одакле је, како је азербејџанска страна саопштила, Јерменија ракетирала Нахчиван, подсећа "Взгљад".

Споразум из Карса је споразум о пријатељству између совјетских република Јерменије, Азербејџана и Грузије, са једне стране и Турске, са друге стране. Споразум је потписан уз учешће Руске Совјетске Федеративне Социјалистичке Републике 13. октобра 1921. године у граду Карс.

(Спутњик)